

Systemy edukacyjne w UE

– Część druga

★ ★ System edukacyjny w Hiszpanii

Obowiązek szkolny w Hiszpanii obejmuje dzieci od 6 do 16 roku życia.

- I etap – szkolnictwo podstawowe (Educación Primaria). Szkoła trwa sześć lat i dzieli się na trzy dwuletnie cykle. Nauka zorganizowana jest w pięciu obowiązkowych zakresach: język hiszpański i lokalny; środowisko naturalne, społeczne i kulturowe; matematyka; edukacja artystyczna; edukacja fizyczna i język obcy (obowiązkowy od drugiego cyklu, ale większość szkół wprowadza go już w pierwszym). We wszystkich cyklach obowiązkowe są lekcje religii, ale uczniowie mogą również uczestniczyć w zajęciach zastępczych. Dostają promocję na następny poziom co dwa lata. Oceny są opisowe. Uczeń z niedostatecznymi osiągnięciami może zostać na trzeci rok w danym cyklu.
- II etap – szkolnictwo średnie obowiązkowe (Educación Secundaria Obligatoria). Do szkół średnich uczęszczają dzieci w wieku 12-16 lat. Nauka trwa cztery lata i składa się z dwóch dwuletnich cykli nauczania. W cyklu drugim uczniowie poza zajęciami obowiązkowymi mogą wybrać minimum dwa przedmioty zaproponowane przez szkołę. Obowiązuje pięciostopniowa skala ocen. Na koniec szkoły każdy uczeń otrzymuje rodzaj przewodnika na dalszą naukę i wybór zawodu. Przygotowuje go wychowawca z psychologiem z poradni i innymi nauczycielami. Radzą uczniowi, jak wykorzystać swoje osiągnięcia i predyspozycje. Dokument jest poufny, a wskazania nauczycieli nie obowiązują ucznia.
- III etap – (nieobowiązkowy) obejmuje szkoły średnie maturalne (Bachillerato) lub naukę w szkołach zawodowych: dwu- lub trzyletnich.

Podstawowe programy i minimum godzin określa Ministerstwo Edukacji. Władze prowincji i szkół wzbogacają je w miarę możliwości.

Na tym etapie edukacji uczniowie mogą wybrać jeden z czterech profili: artystyczny, technologiczny, przedmioty przyrodnicze i zdrowie, przedmioty humanistyczne i społeczne. Dla wszystkich profili obowiązuje jednakowy program z hiszpańskiego, historii, filozofii, języka obcego i języka autonomicznej prowincji (tam, gdzie jest używany) oraz kultury fizycznej.

Absolwenci, którzy pozytywnie zaliczyli wszystkie przedmioty, otrzymują certyfikat ukończenia szkoły, uprawniający do podjęcia nauki w wyższej szkole zawodowej, lub przystąpienia do egzaminu wstępnego na uniwersytet.

Egzaminy wstępne na uniwersytety organizowane są przez niezależną komisję prowincjonalną według zaleceń Ministerstwa Edukacji, która określa wymagania, kryteria oceniania i powołuje poszczególne komisje lokalne przeprowadzające egzaminy. Kandydat na studia musi zdać dwie części egzaminu. Pierwsza sprawdza wiedzę z przedmiotów obowiązkowych, wspólnych dla wszystkich profili. Zdający mają napisać własny tekst i dokonać analizy materiałów źródłowych w języku ojczystym i w językach obcych. Druga sprawdza materiał z dwóch wybranych przez zdającego przedmiotów profilowanych i jednego dodatkowego (muszą być zgodne z kierunkiem studiów). Każda część egzaminu jest oceniana w skali od 1 do 10.

Systemy edukacyjne w UE

– Część druga

O przyjęciu na studia w 40 proc. decydują wyniki egzaminu i w 60 proc. wyniki na świadectwie ukończenia ostatniej klasy szkoły średniej.

★ System edukacyjny w Wielkiej Brytanii

W Wielkiej Brytanii nie ma jednolitego systemu edukacji. W całym Zjednoczonym Królestwie dzieci mają obowiązek kształcić się od piątego do szesnastego roku życia.

Każda z części Zjednoczonego Królestwa posiada autonomię, co do organizacji systemu edukacyjnego. Różnice w organizacji tych systemów między Anglią, Walią i Irlandią Północną są niewielkie, występują one w przypadku Szkocji. Wszędzie jednak dzieci rozpoczynają naukę bardzo wcześnie – w wieku 5 lat.

- I etap szkolny (5-8 lat) – ten etap kształcenia odbiega od tradycyjnego modelu, przyjętego w polskich szkołach. Czas spędzony w szkole dzielony jest pomiędzy naukę i zabawę.
- II etap (8-11 lat) – jest w większym stopniu ujęty w tradycyjne ramy szkolne. Przywiązuje się szczególną wagę do utrzymania zgodności tempa pracy z możliwościami percepcyjnymi każdego dziecka.
- III etap (11-16 lat) – niższa szkoła średnia, odpowiednik gimnazjum.

Po zakończeniu poszczególnych etapów edukacji dzieci są poddawane ogólnopaństwowemu testowi sprawdzającemu poziom kształcenia. Siedmiolatki zdają egzamin z języka angielskiego i matematyki. Jedenastolatki z tych samych przedmiotów i dodatkowo z nauk przyrodniczych. Test jest sprawdzany przez zewnętrznych egzaminatorów.

Wszystkie szkoły mają obowiązek realizować podstawy programowe ustalone przez centralny urząd do spraw programów szkolnych (QCA). Weryfikują to testy przeprowadzane dla czternastolatków, obejmujące język angielski, matematykę i przedmioty przyrodnicze. Test sprawdzany jest zewnętrznie i musi być zaliczony pozytywnie. Na osiem możliwych punktów należy zdobyć minimum trzy, aby przejść do następnej klasy.

Po zakończeniu szkolnictwa obowiązkowego, szesnastolatkowie przystępują do egzaminu (GCSE – General Certificate of Secondary Education). Muszą go zdawać wszyscy, którzy chcą w przyszłości studiować. Sami decydują z ilu przedmiotów chcą zdawać. Wybierać mogą m.in. spośród: angielskiego, języka obcego, matematyki, historii, geografii, nauk przyrodniczych, sztuki, informatyki, muzyki i wychowania fizycznego. Otrzymał można oceny od G do A (najwyższa).

Po zakończeniu edukacji obowiązkowej większość młodzieży uczy się w szkołach o niepełnym czasie pracy, przygotowujących do życia zawodowego lub do egzaminu pozwalającego kontynuować naukę. Część uczy się w szkołach porównywalnych do naszych liceów. Programy ich jednak różnią się znacznie od naszych. W poprzednich latach nadmierna specjalizacja sprawiła, że uczniowie przez dwa lata uczyli się wyłącznie dwóch lub trzech przedmiotów, które wybrali na egzamin końcowy.

Systemy edukacyjne w UE

– Część druga

Od roku szkolnego 2000/2001 zreformowano zasady nauki na ostatnim poziomie i uczniowie są zobowiązani w pierwszym roku nauki wybrać minimum 5 przedmiotów. Po następnym roku muszą zdawać minimum dwa z nich na poziomie wyższym – A-level). Jeżeli wybiorą więcej przedmiotów (maksymalna ich liczba nie jest ograniczona) mogą je zdawać na jednym z dwóch poziomów: wspomnianym A-level (pełna nazwa – General Certificate of Education Advanced), lub GCE AS (Advanced Subsidiary), który zawiera połowę wymagań poziomu GCE A-level. Maksymalna liczba zdawanych przedmiotów nie jest narzucona. Egzaminy odbywają się w maju i czerwcu, a wyniki uczniowie otrzymują we wrześniu.

Także we wrześniu uczelnie ogłaszają, jakie oceny będą wymagane przy rekrutacji w następnym roku. Wydziały o szczególnej atrakcyjności przyjmują kandydatów, którzy zdawali minimum trzy przedmioty i otrzymali z każdego z nich ocenę A. Mniej atrakcyjne mogą przyjąć nawet absolwentów legitymujących się dwoma egzaminami z wynikiem C (niższe wyniki są traktowane jako negatywne).

★ ★ System edukacyjny we Włoszech

Obowiązek szkolny we Włoszech obejmuje dzieci pomiędzy 6 a 15 rokiem życia.

- I etap edukacji – szkoła podstawowa trwająca pięć lat. Na tym poziomie edukacji dzieci uczą się ogólnych umiejętności obejmujących: język włoski, matematykę, podstawy historii i przedmioty przyrodnicze. W trzecim roku nauki uczniowie powinni rozpoczynać naukę języka obcego, jednak z braku funduszy i nauczycieli języków przygotowanych do pracy z małymi dziećmi, obowiązek ten realizuje tylko ok. 35 proc. szkół. Szkoła podstawowa kończy się egzaminem składającym się z dwóch etapów: pierwszy to napisanie dwóch prac – jednej z języków i ekspresji, drugiej z matematyki i logiki; drugi to egzamin ustny obejmujący wiedzę ze wszystkich przedmiotów nauczanych w szkole.
- II etap edukacji – niższa szkoła średnia trwająca trzy lata. Przejście do niej jest uzależnione od posiadania dyplomu z egzaminu kończącego szkołę podstawową. Na koniec nauki uczniowie zdają pisemny egzamin z języka włoskiego, języka obcego i matematyki oraz ustny ze wszystkich wykładanych przedmiotów. Sprawdzian ten jest egzaminem państwowym organizowanym przez ministerstwo, ale sprawdzanym w szkole.
- III etap edukacji – nauka w wyższej szkole średniej, trwająca pięć lat. Tylko pierwszy rok w tej szkole jest objęty obowiązkiem szkolnym. Wśród wyższych szkół średnich można wyróżnić kilka typów szkół: humanistyczne, ścisłe, artystyczne i techniczne (początkowo realizują program ogólnokształcący, od trzeciego roku rozszerzony o przedmioty profilowane) oraz trzyletnie szkoły zawodowe. W ostatnich latach zrezygnowano z precyzyjnego określania programów zawodowych na rzecz przedmiotów ogólnozawodowych, aby dostosować absolwentów do potrzeb rynku pracy i zapewnić ich mobilność. Nauka w wyższych szkołach średnich zakończona jest egzaminem państwowym, (od 1997 r. nie nazywa się on maturą).

Składa się on z trzech egzaminów pisemnych i jednego ustnego. Pierwszy

Systemy edukacyjne w UE

– Część druga

egzamin pisemny to wypracowanie z języka włoskiego, drugi – test w języku obcym, składający się z pytań z różnych dziedzin wykładanych w szkole (na oba te egzaminy arkusze przygotowywane są na zlecenie ministerstwa). Trzeci pisemny przygotowywany jest przez nauczycieli danej szkoły i obejmuje zakres przedmiotów profilowanych wykładanych w szkole. Po jego zdaniu młodzi Włosi mogą się ubiegać o przyjęcie na studia. Egzamin ustny obejmuje wszystkie przedmioty z ostatniego roku nauki (nie tylko profilowane). W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi: przewodniczący przysyłany odgórnie, czterech nauczycieli i czterech egzaminatorów zewnętrznych. Przebieg egzaminów nadzoruje powołany przez ministra edukacji Narodowy Instytut Oceniania w Edukacji.

W szkołach średnich obowiązuje skala ocen od zera do dziesięciu. Oceny pozytywne zaczynają się od szóstki. Za egzamin końcowy można otrzymać w sumie 100 pkt.: po 15 pkt. za każdy z trzech pisemnych, 35 pkt. za ustny oraz 20 pkt. łącznie za wyniki na świadectwach z ostatnich trzech klas.

System rekrutacji na studia wyższe jest bardzo zróżnicowany. Ostatnio proponuje się odejście od egzaminów wstępnych, jednak wciąż większość uczelni przeprowadza testy.

